Startdocument herijking Strategische Agenda Regio Amersfoort 2027-2031

Datum: 10 november 2027

1. Van regionale thema's naar samenhangende opgaven

Regio Amersfoort werkt sinds 2009 met een Strategische Agenda waarin de belangrijkste regionale thema's en ambities zijn benoemd. De huidige agenda dateert van 2020. De afgelopen jaren heeft de regionale samenwerking op veel terreinen resultaten opgeleverd, zoals een gezamenlijke ruimtelijke koers (Ontwikkelbeeld en -perspectief), een versterkte regionale samenwerking op sociaal domein (centrumregeling), wonen (Woondeal), een mobiliteitsagenda, aansluiting op UNed, de Regionale Energiestrategie en de uitvoering daarvan, een gezamenlijke lobbyagenda, et cetera.

Maatschappelijke vraagstukken met een vertaling naar de sociale en fysieke leefomgeving zijn de afgelopen jaren steeds sterker met elkaar verweven geraakt én complexer geworden. Daarnaast overstijgen de vraagstukken steeds meer de schaal van de gemeente en de regio. Zo bepalen de beschikbaarheid van ruimte, energie en bereikbaarheid steeds meer waar en hoe we kunnen wonen en werken. Tegelijkertijd vragen sociale ondersteuning, betaalbaarheid, voorzieningen en arbeidsmarkt om aandacht voor de sociale en economische vitaliteit van de regio. En ondertussen wordt de regionale ontwikkelruimte in toenemende mate bepaald door landelijke keuzes. De groei van Defensie, de stikstofproblematiek, netcongestie en de veranderende prioritering van Rijksinvesteringen in infrastructuur hebben directe gevolgen voor de ruimte, bereikbaarheid, woningbouw, economie en energievoorziening in en rond Regio Amersfoort. En die hebben vervolgens hun weerslag op de gezondheid, ontwikkeling en sociale verbondenheid van onze inwoners.

De huidige agenda kan niet alle antwoorden geven; al het bovenstaande maakt dat we deze moeten actualiseren. Vanwege de complexiteit en integraliteit werken we de herijkte strategische agenda uit met een opgavegerichte benadering die samenhang en gezamenlijke impact centraal stelt:
Welke gezamenlijke opgaven vragen de komende jaren om regionale keuzes, samenwerking en belangenbehartiging?

De agenda biedt een gezamenlijk bestuurlijk kader boven op de bestaande programma's en uitvoeringsagenda's en helpt om de samenhang, richting en prioriteiten daarin zichtbaar te maken. De agenda verbindt de regionale opgaven, geeft richting geeft aan onze gezamenlijke keuzes en vormt de basis voor een krachtige regionale profilering en positionering in een steeds complexer krachtenveld.

2. Waarom een herijking?

De herijking sluit aan op een dynamische omgeving waarin nieuwe kansen, opgaven en randvoorwaarden de ontwikkelruimte van Regio Amersfoort mede bepalen. De regionale ontwikkelopgaven worden meer met elkaar verweven én worden sterker beïnvloed door besluiten van Rijk en provincie. De herijking bouwt voort op de bestaande koers, verbindt de verschillende opgaven nadrukkelijker met elkaar, prioriteert regionale inzet en versterkt de gezamenlijke positie van de regio in het veranderende (nationale) speel- en krachtenveld. Bepalende ontwikkelingen daarbij zijn:

1. *De druk op de ruimte neemt verder toe*
   De claims op de ruimte zijn groter en diverser geworden. Wonen, werken, energie, defensie, natuur, landbouw, water, mobiliteit en recreatie komen steeds vaker in dezelfde gebieden samen. Dit vraagt om een samenhangende aanpak waarin we ontwikkeling, leefkwaliteit en verschillende ruimteclaims zo goed mogelijk met elkaar verbinden. Immers tellen de ruimtevragers op tot een som die groter is dan de ruimte die we hebben.

2. *Randvoorwaarden bepalen steeds meer wat mogelijk is*
   Het realiseren van woningbouw en werklocaties is nauw verbonden met bereikbaarheid, energie-infrastructuur, stikstof, water en bodem en voorzieningen. Randvoorwaarden bepalen steeds meer of ontwikkelingen daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden. We benaderen de verschillende opgaven steeds meer in samenhang en zoeken actief naar combinaties en oplossingen die meerdere doelen tegelijk dienen (via bijvoorbeeld meervoudig ruimtegebruik).

3. *Nationale keuzes hebben directe regionale gevolgen*
   De speelruimte van de regio wordt in toenemende mate beïnvloed door nationale keuzes en prioriteiten. De onderstaande ontwikkelingen springen eruit. Voor deze ontwikkelingen geldt dat ze integraal worden verbonden met de regionale opgaven en ambities.

   - Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
     Met het in december 2025 vastgestelde Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) wordt ruimte gemaakt voor de groei en versterking van de krijgsmacht. In en rond Regio Amersfoort raakt dit onder meer de Utrechtse Heuvelrug, Soesterberg, Leusderheide, Vlasakkers en andere defensielocaties zoals Zeewolde, Barneveld en Ermelo. De groei van Defensie raakt niet alleen de kazernes zelf, maar ook de bereikbaarheid van de regio, de beschikbaarheid van energie en stikstofruimte, de woningbehoefte, de wisselwerking met regionale bedrijven(terreinen) en de kwaliteit van natuur en leefomgeving.

- Stikstof als bepalende randvoorwaarde
  De stikstofproblematiek heeft directe gevolgen voor vergunningverlening en daarmee voor woningbouw, infrastructuur, energie en economische ontwikkeling. Ook wanneer het Rijk nieuwe maatregelen neemt om vergunningverlening weer mogelijk te maken, blijft de stikstofopgave een belangrijke juridische, ruimtelijke en uitvoeringsgerichte randvoorwaarde. Voor Regio Amersfoort is dit des te relevanter omdat verschillende regionale ontwikkelopgaven en infrastructuurprojecten in de nabijheid van stikstofgevoelige natuur liggen.
- Veranderende investeringsruimte voor infrastructuur
  Het kabinet geeft prioriteit aan het op orde brengen en in stand houden van bestaande infrastructuur. Daardoor neemt de concurrentie om de beschikbare middelen voor aanleg en uitbreiding toe en worden lopende en nieuwe MIRT-projecten opnieuw geprioriteerd, gepauzeerd of beëindigd. Het kabinet heeft aangekondigd dat definitieve keuzes hierover in het najaar van 2026 worden gemaakt. Dit is voor Regio Amersfoort aanleiding om de bereikbaarheid breed en toekomstgericht te benaderen via een wendbare bereikbaarheidsstrategie waarin we verschillende investeringsroutes en oplossingen benutten en de belangen van de regio krachtig blijven positioneren.

4. *De druk op sociale en zorgvoorzieningen nemen toe*
   Vergrijzing is een belangrijke factor bij de kostenstijging van zorg en ondersteuning. Maar dit is zeker niet de enige factor. Voor de zorg zijn vooral technologische vooruitgang, meer chronische ziekten en personeelstekorten bepalend. Voor de Wmo zijn daarnaast langer thuis wonen, afnemende mantelzorgcapaciteit en de instroom vanuit andere zorgdomeinen minstens zo belangrijke uitdagingen. Voor Jeugd spelen een toename van complexe problematiek, prestatiedruk, psychische klachten, sociale media, gezinsproblematiek en grotere aandacht voor mentale gezondheid.
   De kernvraag is niet alleen hoe de zorg betaalbaar blijft, maar ook hoe de samenleving zélf meer ondersteuning kan organiseren voordat professionele zorg nodig is.

5. *Regionale samenwerking wordt belangrijker*
   Besluitvorming over de ontwikkeling van de regio vindt steeds vaker plaats in regionale, provinciale en nationale verbanden, onder meer via U Ned, de Metropoolregio Utrecht, de Woondeal, provinciale programma's, het BO Leefomgeving en het MIRT.
   Voor Regio Amersfoort betekent dit dat gemeenten en regio elkaar versterken: we bepalen gezamenlijk waar regionale inzet het meeste effect heeft, welke keuzes van belang zijn en waar samenwerking meerwaarde oplevert.

   De recente coalitieakkoorden en de omgevingsvisies laten zien dat de regiogemeenten grotendeels voor dezelfde ontwikkelingen staan, ieder vanuit een eigen accent en lokale kracht. Vooral wonen, bereikbaarheid, energie, ruimte en economische

ontwikkeling zijn sterk met elkaar verbonden. Ook de sociale gevolgen van groei en vergrijzing krijgen breed aandacht. Alle gemeenten benadrukken de meerwaarde (en noodzakelijkheid) van regionale samenwerking.

3. Koersvaste regio: Gezond groeien in nabijheid

Onze koers blijft: Gezond groeien in nabijheid. De basis waarop wij werken blijft daarmee onveranderd, maar we moeten wel bewegen en ontwikkelen n.a.v. actuele opgaven en behoeften.

De regio Amersfoort staat voor een forse ontwikkelopgave. We willen ruimte bieden aan wonen en werken, onze economie versterken en tegelijkertijd de kwaliteit van landschap, natuur en leefomgeving behouden en versterken en tegelijk gezondheid, ontwikkeling en sociale verbondenheid van onze inwoners behouden. Daarbij bouwen we voort op onze regionale ruimtelijke strategie zoals vastgelegd in het Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort Centraal! en later doorvertaald naar het NOVEX-Ontwikkelperspectief Utrecht-Amersfoort. We brengen focus aan op waar gezamenlijke regionale inzet de komende jaren de meeste betekenis en meerwaarde heeft.

4. Onze regionale opgaven

Vanuit de intrinsieke ambities van de gemeenten in de regio én de ontwikkelingen op de andere schaalniveaus volgt een aantal integrale opgaven voor de regio met bijbehorende vragen:

1. Waar en hoe kunnen we groeien, sociaal-redzaam en economisch?
2. Wat moet daarvoor op orde zijn?
3. Wat maakt die groei maatschappelijk waardevol?
4. Welke sociaal-economische basis hebben we daarvoor nodig?

Belangrijk vertrekpunt voor de regiogemeenten is dat groei een keuze is, het overkomt ons niet. Dat geld ook voor de ontwikkeling hulpvragen in het sociaal domein, al is dat veel minder direct aanwijsbaar. Groei is nadrukkelijk een middel en geen doel op zich; we groeien om onze kwaliteiten te behouden en versterken. Vitaliteit, nabijheid, leefbaarheid, sociale redzaamheid en toekomstbestendigheid zijn daarbij belangrijke principes.

De opgaven die we regionaal hebben, landen in een ruimtelijk-landschappelijke context van grote waarde. In onze regio komen drie unieke en waardevolle landschappen samen; bos, polder en vallei. Deze landschappen vormen een belangrijke drager van onze

regionale identiteit en is het groenblauwe raamwerk waarbinnen we de opgaven zorgvuldig een plek geven.

Het landelijke gebied is essentieel voor de identiteit, kwaliteit van leven en economische kracht van Regio Amersfoort. De landbouwtransitie, de ontwikkeling van natuur en landschap, de water- en bodemopgaven en de toenemende ruimteclaims vragen om samenhangende keuzes, afgezet tegen sociaal-maatschappelijke effecten.

Opgave 1. Groei mogelijk maken binnen schaarse ruimte

Het vraagstuk
Regio Amersfoort groeit en blijft groeien terwijl de beschikbare ruimte schaarser wordt. Wonen, werken, energie, infrastructuur, defensie, landbouw, natuur, landschap, water en recreatie doen allemaal een beroep op dezelfde ruimte.

Hoe geven we de ontwikkeling van onze regio vorm en versterken we tegelijk de kwaliteiten en het evenwicht die Regio Amersfoort aantrekkelijk maken?

Onze inzet
Wij gaan verder op de weg die we zijn ingeslagen met het Ontwikkelbeeld en Ontwikkelperspectief als onderlegger. We versterken de samenhang tussen verstedelijking, landschap, water en bodem, economie, energie, mobiliteit en defensie.
De groei van Defensie en de ruimtelijke consequenties van stikstof en netcongestie worden hierbij expliciet meegenomen. We zetten ons ervoor in dat regionale belangen en keuzes herkenbaar en samenhangend worden ingebracht in provinciale en nationale besluitvorming. We benutten daarbij de verschillen tussen steden, dorpen en landschappen als kracht van de regio.

Wat betekent dit concreet?
- Het NOVEX-Ontwikkelperspectief blijft het gezamenlijke regionale ruimtelijke kader;
- Regionale belangen worden integraal afgewogen bij concurrerende ruimteclaims, waaronder defensie, woningbouw, energie, economie en natuur;
- Gebiedsontwikkeling wordt nadrukkelijk verbonden met landschap, water en bodem, natuur, mobiliteit en leefkwaliteit;
- We zijn alert op nationale keuzes die leiden tot nieuwe ruimtelijke knelpunten of kansen voor de regio en agenderen deze navenant.

Opgave 2. De voorwaarden voor ontwikkeling op orde

Het vraagstuk
De regio kan alleen groeien wanneer de infrastructuur, energievoorziening en randvoorwaarden die deze groei mogelijk maken, op orde zijn. Bereikbaarheid en energie zijn daarbij steeds meer bepalend. Het meegroeien van natuur en landschap is ook vereist. Netcongestie, stikstof en beperkte Rijksmiddelen voor nieuwe infrastructuur maken de ontwikkelruimte minder vanzelfsprekend.

Hoe zorgen we ervoor dat de randvoorwaarden voor wonen, werken en economische ontwikkeling tijdig op orde zijn?

Onze inzet
We verbinden mobiliteit, energie-infrastructuur, stikstof en gebiedsontwikkeling sterker met elkaar. We maken gezamenlijk zichtbaar welke investeringen en keuzes noodzakelijk zijn om de ontwikkeling van Regio Amersfoort mogelijk te maken en brengen deze op de juiste tafels bij provincie, Rijk en andere partners. De randvoorwaarde voor groei in algemene zin -het behouden en versterken van de landschappelijke kwaliteiten- is hier ook onderdeel van.

We gaan daarbij uit van een bredere bereikbaarheidsstrategie. Naast inzet op grote Rijksprojecten werken we aan regionale en provinciale alternatieven en aanvullende maatregelen die nodig zijn om de regio bereikbaar te houden. Regionaal kijken we naar hoe dingen wél kunnen; waar zijn randvoorwaarden op orde of makkelijker in te vullen en hoe benutten we dat voor onze ontwikkelopgaven?

Wat betekent dit concreet?
- De ontwikkeling van wonen en werken wordt nadrukkelijk gekoppeld aan bereikbaarheid en energie-infrastructuur;
- De regionale inzet op netcongestie en energie-infrastructuur wordt versterkt;
- We bereiden ons proactief voor op nieuwe knelpunten zoals watercongestie;
- Regionale bereikbaarheidsprioriteiten worden gezamenlijk ingebracht binnen U Ned, provincie en Rijk;
- We ontwikkelen een samenhangende strategie voor de bereikbaarheid van Regio Amersfoort, inclusief de positie van Knooppunt Hoevelaken, de A1/A28, OV, fiets en regionale verbindingen;
- We blijven Groen groeit mee agenderen en positioneren op de relevante tafels;
- We benutten kansen uit het Fonds voor stikstof, landbouw en natuur en het Utrechts Programma Landelijk Gebied om landschap, natuur en recreatie te versterken;

- We volgen de ontwikkeling van stikstofbeleid en vertalen de gevolgen voor regionale projecten tijdig naar bestuurlijke en lobbykeuzes;
- We benutten de kansen die ontstaan door nieuwe investeringen van Defensie en verbinden deze met de benodigde infrastructuur, energievoorzieningen en regionale economische ontwikkeling.

Opgave 3. Een vitale en inclusieve regio waarin mensen kunnen wonen en werken

Het vraagstuk
De groei van de regio heeft pas betekenis wanneer inwoners daar ook daadwerkelijk van kunnen profiteren. De vraag is daarom niet alleen of er voldoende woningen worden gebouwd, maar of we daarmee ook de leefomgevingen creëren waarin mensen prettig kunnen wonen, zich kunnen ontwikkelen, elkaar kunnen ontmoeten en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen meedoen.

Hoe zorgen we ervoor dat groei bijdraagt aan vitale kernen, sterke gemeenschappen en een inclusieve regio, waarin voorzieningen, wonen, werk, zorg en mobiliteit in samenhang en nabijheid worden georganiseerd?

Onze inzet
We verbinden de regionale woningbouwopgave sterker met de ontwikkeling van een vitale samenleving. Daarbij kijken we niet alleen naar aantallen woningen, maar naar de vraag welke woon- en leefomgeving nodig is om mensen in verschillende levensfasen mee te laten doen. We sturen op woon- en leefmilieus waarin wonen, voorzieningen, werk, zorg, onderwijs en mobiliteit zoveel mogelijk in samenhang en nabijheid worden georganiseerd.

Wat betekent dit concreet?
- We ondersteunen en faciliteren de uitvoering van de regionale woningbouwafspraken;
- We verbinden wonen nadrukkelijker met zorg, welzijn, voorzieningen, bereikbaarheid en energie;
- We organiseren ontmoeting en uitwisseling tussen fysiek en sociaal domein;
- We zetten in op betaalbaarheid en passende huisvesting;
- We versterken de regionale samenwerking rond aandachtsgroepen en ouderen;
- We werken regionaal aan gemeenschappelijke vertrekpunten en kaders voor de huisvesting van aandachtsgroepen en ouderen.

Opgave 4. Afnemende hulpvragen en een veerkrachtige samenleving

Het vraagstuk
De toenemende verwevenheid van vraagstukken vraagt een nieuwe aanpak in het Sociaal Domein, om een grotere effectiviteit te bereiken en een brede welvaart voor alle inwoners. Tot dusver werd gestuurd op afzonderlijke wetten, budgetten en beleidsvelden. Steeds duidelijker wordt dat maatschappelijke vraagstukken zich niet houden aan deze grenzen: armoede beïnvloedt gezondheid. Gezondheid beïnvloedt participatie. Wonen beïnvloedt welzijn. Onderwijs beïnvloedt kansen. De vraag is hoe we van sectoraal beleid en uitvoering komen naar integraal beleid en uitvoering.

Hoe bereiken we een brede welvaart voor iedereen en stellen we onze inwoners in staat zich optimaal te ontwikkelen, regie te voeren over hun eigen leven en mee te doen binnen de eigen mogelijkheden?

Onze inzet
Brede welvaart gaat over de kwaliteit van leven van inwoners, nu én in de toekomst. Daarbij kijken we niet alleen naar inkomen of economische groei, maar ook naar gezondheid, kansen, sociale verbondenheid, veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Onze aanpak behelst een integrale benadering van sociale vraagstukken, waarbij opgaven in samenhang worden uitgevoerd. Daarom sturen wij integraal op maatschappelijke effecten en onderscheiden we huishoudens met en zonder kinderen.

Wat betekent dit concreet?

We richten ons op vier maatschappelijke opgaven:

- Bestaanszekerheid: een stabiele financiële basis.
- Kansrijk Opgroeien: gelijke kansen voor alle kinderen.
- Gezond Meedoen: actieve deelname aan de samenleving.
- Vitale Wijken: prettige, veilige en verbonden leefomgevingen.

Met deze vier maatschappelijke opgaven beogen we een impact te realiseren op:

1. Meer gezondheid
2. Meer participatie
3. Meer kansengelijkheid
4. Meer zelfredzaamheid
5. Betere leefbaarheid
6. Minder zorgafhankelijkheid

Opgave 5. Een sterke regionale economie als basis voor brede welvaart

Het vraagstuk
Regio Amersfoort heeft een sterke economische positie. Het behouden en versterken daarvan vraagt om voldoende ruimte voor bedrijven, een goede bereikbaarheid, voldoende arbeidskrachten en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Ook vraagt het om innovatie en gerichte inzet op kernsectoren die bijdragen aan het verdienvermogen van de regio en Nederland.

De groei van Defensie biedt kansen voor de regionale economie en extra werkgelegenheid en brengt tegelijk extra behoefte aan ruimte, bereikbaarheid, energie en woningen met zich mee. Daarmee vormt de defensieopgave ook een ontwikkeling die we economisch en ruimtelijk met elkaar kunnen verbinden.

De transitie naar een volledige circulaire economie neemt ook een aanzienlijke ruimtevraag met zich mee en heeft ook duidelijke kwalitatieve eisen.

Welke economische ontwikkeling willen we waar in de regio faciliteren, en hoe verbinden we die aan de regionale arbeidsmarkt, kennisinfrastructuur, woningmarkt, energie en bereikbaarheid?

Onze inzet
We versterken de economische positie van de regio als geheel, waarbij ruimte voor ondernemerschap en werkgelegenheid wordt verbonden aan brede welvaart, bereikbaarheid, energie en de kwaliteit van de leefomgeving.

We gaan als regio uit van de bestaande sterke clusters en zetten in op het versterken van onze unieke positie als verbindende en toepassingsgerichte schakel tussen de kennisecosystemen van Utrecht (Utrecht Science Park) en Foodvalley (World Food Center). We kijken daarbij ook naar de raakvlakken die er zijn met biotech, food en geoscience.

De regio benut daarbij haar eigen kracht in technologie, engineering, ICT, ondernemerschap en de fysieke leefomgeving (Earth Valley). We hebben nadrukkelijk oog voor het MKB dat de ruggengraat vormt van de regionale economie en de behoeften van het MKB.

Ook zetten we in op de kansen die de uitbreiding van defensie biedt. Denk aan dual use mogelijkheden tussen civiel en militair, maar ook aan spin-off.

Wat betekent dit concreet?

- We zorgen voor voldoende en passende ruimte voor economische ontwikkeling en bijbehorende transitieopgaven;
- We moedigen verduurzaming en toekomstbestendigheid aan;
- We betrekken in de opgave ook intensivering en optimalisering;
- We maken heldere keuzes met betrekking tot wat waar landt;
- We betrekken hierbij nadrukkelijk het gedachtengoed van ‘denkers en doeners’;
- We versterken de samenhang tussen werklocaties, arbeidsmarkt, onderwijs, energie en bereikbaarheid;
- We benutten en verduurzamen bestaande werklocaties beter;
- We geven transitieopgaven (circulair, klimaat) een plek;
- We ontwikkelen een gezamenlijk economisch verhaal voor positionering, investeringen en lobby;
- We werken verder aan de uitvoering van de ruimtelijk-economische investeringsagenda (REIA);
- We benutten de economische kansen van de defensieopgave en verbinden die aan de regionale arbeidsmarkt en het vestigingsklimaat.

5. Wat is de positie van bestaande regionale producten, processen en programma’s?

De Strategische Agenda geeft richting; programma's geven uitvoering. De herijkte Strategische Agenda sluit aan op bestaande regionale programma's, agenda's en afspraken en brengt hun onderlinge samenhang op strategisch niveau bijeen. De Strategische Agenda bepaalt welke regionale vraagstukken de komende jaren centraal staan en welke gezamenlijke inzet daarvoor nodig is.

Bestaande producten, processen en programma's blijven de basis voor de uitvoering. Denk aan:

- Het NOVEX-Ontwikkelperspectief als leidende ruimtelijke onderlegger;
- De Woondeal als regionaal afsprakenkader voor woningbouw;
- UNed als programma gericht op groei in relatie tot bereikbaarheid en leefbaarheid;
- De Regionale Mobiliteitsagenda als leidraad voor bereikbaarheidsopgaven;
- De Metropoolregio Utrecht als vehikel voor regionale positionering en profilering;
- Regionale afstemming en samenwerking in het sociaal domein.

De strategische opgaven verbinden deze instrumenten waar zij elkaar raken. Nationale ontwikkelingen zoals defensie, stikstof en de veranderende investeringsruimte lopen daarbij dwars door meerdere programma's heen en worden daarom op strategisch niveau verbonden. De agenda maakt duidelijk hoe andere programma's en allianties zich ertoe verhouden.

6. Waar maakt Regio Amersfoort het verschil?

Het uitgangspunt voor de regionale samenwerking is dat er meerwaarde wordt geleverd waarbij het geheel meer is dan de som der delen.

- Samen sterker: een gezamenlijke regionale aanpak leidt tot betere resultaten dan afzonderlijke inzet juist omdat opgaven de lokale grenzen overstijgen;
- Samen kiezen: Ruimtelijke en maatschappelijke keuzes moeten we regionaal met elkaar in balans brengen;
- Samen invloed: de regio heeft door gezamenlijke belangenbehartiging meer invloed op provincie, Rijk en andere partners;
- Samen investeren: regionale samenwerking is nodig om investeringen en ontwikkelingen mogelijk te maken;
- Samen anticiperen: ontwikkelingen buiten de directe invloed van gemeenten, zoals defensie, stikstof en veranderende investeringen, vragen om een gezamenlijke regionale positie en handelingsperspectief.

Van belang is het besef dat de regio en de gemeenten niet verschillende entiteiten zijn; de gemeenten vormen immers de regio. Door zaken op het schaalniveau van de regio op te pakken worden afzonderlijke gemeenten gefaciliteerd en ontzorgt op complexe en gemeente-overstijgende vraagstukken. Via de strategische agenda maken we ook duidelijker op welke schaalniveaus (nationaal, provinciaal, regionaal) en abstractieniveaus (strategisch, tactisch, operationeel) de regionale samenwerking doorwerkt.

7. Van strategische agenda naar bestuurlijke praktijk

De strategische agenda biedt een stabiel meerjarig kader voor de regionale samenwerking. De agenda wordt ieder jaar vertaald naar een set regionale prioriteiten. Deze prioriteiten vormen de basis voor:

- de regionale begroting;
- de regionale inzet richting provincie, Rijk en regiogemeenten;
- de lobbyagenda, inclusief de inzet op bereikbaarheid, stikstof, defensie en andere nationale randvoorwaarden;
- de uitvoeringsagenda sociaal domein;
- de bestuurlijke agenda van Regio Amersfoort;
- de voortgangsrapportage.

De strategische agenda biedt ruimte om ieder jaar de actuele regionale prioriteiten te bepalen. Actuele ontwikkeling, bestuurlijke urgentie en de mate waarin nationale of provinciale besluitvorming de regionale speelruimte verandert, bepalen waar de regio extra inzet op pleegt.
Daarmee wordt de Strategische Agenda een levend bestuurlijk kader met ruimte om jaarlijks de regionale prioriteiten te actualiseren binnen de meerjarige koers. De strategische agenda maakt ook duidelijk waar het gemeenten kan helpen in lokale beleidsontwikkeling.

8. Proces en planning

De herijking van de Strategische Agenda verloopt in verschillende rondes. De eerste ronde is gericht op kaderstelling en richting: doen we de goede dingen? De tweede ronde is gericht op verdieping, keuzes en concretisering. Na de bestuurlijke bespreking van de conceptagenda volgt een ronde in het teken van politieke dialoog met de gemeenteraden, waarna de agenda wordt vervolmaakt en vastgesteld.

<u>Ronde 1 – Kaderstelling: doen we de goede dingen?</u>

6 oktober – ambtelijk overleg. Het huidige startdocument vormt het inhoudelijke vertrekpunt. We toetsen de voorgestelde koers, ontwikkelingen en regionale opgaven. Centraal staat de vraag of dit de juiste basis is voor de verdere uitwerking.

29 oktober – bestuurlijk overleg. Bestuurders worden met een voortgangsnotitie op de hoogte gebracht. Het startdocument vormt de basis voor de interviews met de afzonderlijke gemeenten.

Verdieping – ophalen en toetsen

In oktober en november worden interviews gevoerd met gemeenten, provincies, buurregio's, waterschap en mogelijke andere stakeholders. De gesprekken zijn bedoeld om het kader te verdiepen, te toetsen en te confronteren met perspectieven van partners buiten de gemeentelijke organisatie.

- Welke ontwikkelingen en opgaven zien stakeholders?
- Waar liggen kansen, knelpunten en dilemma's?
- Waar kan Regio Amersfoort daadwerkelijk meerwaarde bieden?
- Welke keuzes en inzet zijn daarvoor nodig?
- Welke verbindingen met provincie, Rijk, regiogemeenten en andere regionale partners zijn van belang?

<u>Ronde 2 – Van opgaven naar keuzes</u>

17/19 november – ambtelijk overleg. Op basis van de opbrengsten uit de interviews wordt de basis van de agenda besproken. De nadruk ligt op het vertalen van de opbrengsten naar regionale keuzes, prioriteiten en handelingsperspectief.

3/10 december – bestuurlijk overleg. Het bestuurlijk overleg bespreekt de concept Strategische Agenda. De nadruk ligt op bestuurlijke herkenning, prioritering en de vraag of de regio zich aan de voorgestelde koers en keuzes kan verbinden.

Na de jaarwisseling wordt de conceptagenda besproken met de gemeenteraden. Deze gesprekken zijn bedoeld om de politieke herkenning te vergroten, aandachtspunten op te halen en de agenda waar nodig verder aan te scherpen. Daarna wordt de Strategische Agenda 2027–2031 vervolmaakt en ter vaststelling voorgelegd binnen de regio.

1	2	3	4	5
RICHTING 6 okt. AMBTELIJK Doen we de goede dingen?	**Voortgangsnotitie** 29 okt. BESTUURLIJK	**VERDIEPING** OKT-NOV INTERVIEWS Ophalen, toetsen	**KEUZES** 17 nov. / 10 dec. AMBTELIJK → BESTUURLIJK Conceptagenda & bestuurlijke toets	**POLITIEKE DIALOOG** NA DE JAARWISSELING Vervolmaken & vaststellen